

Kommunene og fylkesmennene

Kontaktperson: For kommunen: Fylkesmannen
For fylkesmannen: Landbruksdirektoratet v/ Nanna Bergan, Johan Kollerud

Vår dato: 12.04.2019

Vår referanse: 19/1

Rundskriv erstatter: Rundskriv 2018-57

Forvaltning av tilskudd til drenering av jordbruksjord

Dette rundskrivet erstatter rundskriv 2018-57. Rundskrivet gir utdypende forklaring til hvordan enkelte av bestemmelsene i [forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord av 25.06.2013 nr. 769](#) skal tolkes og anvendes og anviser noen saksbehandlingsrutiner. Vi gjør imidlertid spesielt oppmerksom på det nye elektroniske søknads- og saksbehandlingssystemet, Agros, som ble introdusert for ordningen 11.2.2019. Utfyllende opplysninger om søknader og saksbehandling i dette systemet er forklart i en egen [brukerveiledning som er tilgjengelig på vår nettside](#).

De siste endringene i forskriften

Fra og med 1. januar 2019 er det ikke lenger noen minstegrense for beløp som kan komme til utbetaling.

Dersom tilskuddsmottaker søker om det, skal kommunen forlenge fristen med ett år dersom dreneringen er forsinket på grunn av tørke i vekstsesongen 2018.

Fra 2016 kan det også gis tilskudd til drenering av planerte arealer som tidligere ikke er grøftet. Kravet om at arealet tidligere skal ha vært grøftet, gjelder fortsatt for øvrige arealer.

Kommentarer til bestemmelser i forskriften

Til § 1 Formål

Ordningen har som formål å bedre kvaliteten på grøftet jordbruksjord for å øke jordbruksproduksjonen. Det er også et mål å redusere fare for erosjon og overflateavrenning til vassdrag.

Til § 3 Vilkår

1. ledd - Hvem kan få innvilget tilskudd?

Tilskuddet skal gis til den som vil ha kostnadene med tiltaket. Dette kan være eier av jordbruksarealet (privatperson eller foretak), eller jordbruksforetak som leier jordbruksarealet.

Det kan ikke gis tilskudd til drenering både til eier og leietaker for det samme arealet.

Tilskudd kan gis til drenering av tidligere drenerte arealer og bakkeplanerte arealer som ikke er tidligere drenert. Det regnes som bakkeplanering når det forflyttes masse som berører et areal på minst 1 dekar. Planerte arealer er registrert i kartbasen [Kilden](#) (Jordsmonn/Jord/Andre tema/Planering). Dette er arealer som har et stort potensiale for økt produktivitet. God drenering kan redusere risiko for erosjon og overflateavrenning. Miljøhensyn er derfor en viktig grunn til at ordningen omfatter alle planerte arealer.

Ved nydyrking inngår drenering i nydyrkingsarbeidet. Tilskuddet gjelder ikke for drenering ved nydyrking.

Dersom det er tvil om arealet tidligere har vært drenert, må søkeren dokumentere dette. Ofte vil gamle grøfter og grøfteutløp være synlige. Aktuell dokumentasjon kan være tidligere grøfteplaner, tilskuddsbrev om grøfting med grøftekart, fakturaer, bekreftelse fra entreprenør eller foto som viser effekt av gamle grøfter.

2. ledd – Hva må til for å kunne få tilskudd?

I søknaden skal søker:

- svare på spørsmål om tidligere drenering og planering
- beskrive behovet for drenering og arbeidet som skal gjennomføres
- velge tiltak søker planlegger å gjennomføre
- oppgi hvem som skal utføre dreneringen
- oppgi planlagt anleggsperiode og kostnad
- svare på spørsmål om kulturminner, naturmangfold og avrenning

I tillegg er det obligatorisk for søker å laste opp kart med grøfteskisse. Kartet skal vise omriss av arealet som skal dreneres, plassering av hovedavløp, kummer og samle- og sugegrøfter. Søker skal også merke av områder med erosjonsproblemer eller tydelig overflateavrenning, verdifulle landskapselementer, naturmangfold og arkeologiske kulturminner i kartet.

Andre aktuelle vedlegg til søknaden kan være:

- avtale med eier om å gjennomføre tiltaket
- dokumentasjon av tidligere drenering
- detaljert kostnadsoverslag

3. ledd – Miljøvurdering

Det kan ikke gis tilskudd der tiltaket medfører vesentlig skade for annen eiendom og naturmangfold, vesentlig fare for flom og vannforurensning eller fare for skade på automatisk fredete kulturminner.

Kulturminner

Kommunen skal vurdere om tiltaket er i konflikt med kulturminner. Kjente, automatisk fredete kulturminner er registrert i Riksantikvarens database Askeladden, som er tilgjengelig på [gårdskart](#). Disse er vanligvis registrert fordi de er godt synlige i terrenget, eller de har blitt registrert i forbindelse med omdisponering av areal til annet formål enn landbruk. Ikke synlige automatisk, fredete bosettings- og dyrkingsspor i dyrka mark er i liten grad registrert i Askeladden. Kommunen skal med grunnlag i lokalkunnskap og eventuelle nærliggende registreringer vurdere potensial for funn av kulturminner. Det er størst mulighet for funn ved gårdstun, åkerholmer og i vegetasjonsbelter langs jordkanter.

Aktuelle punkter som kan være til hjelp i denne vurderingen er:

- avstand fra arealet til nærmeste kjente, automatisk fredete kulturminne
- gårdsnavnet kan fortelle om gårdens alder
- helningsgraden på terrenget
- hvor lenge det er siden arealet sist ble grøftet
- jordsmonn
- høyde over havet – jf. sannsynlighet for steinalderbosetting

Regional kulturminneforvaltning (fylkeskommunen/Sametinget) kan bistå med lokal eller regional konkretisering av kriterier for å vurdere og eventuell kartfeste områder med særskilt interesse. De kan også bistå med å informere om områder i den enkelte kommune hvor det ikke er aktuelt at kulturminneforvaltningen uttaler seg. Ved tvil, skal kommunen kontakte kulturminneforvaltningen.

Dersom [automatisk fredete kulturminner](#) oppdages mens tiltaket er i gang, må fylkeskommunen/Sametinget varsles umiddelbart, jf. kulturminneloven § 8 annet ledd. Arbeidet må også stanses hvis tiltaket kan ødelegge kulturminnet ved at det blir skadet, tildekket, flyttet eller på annen måte blir utskjemt. Vedkommende myndighet avgjør senest innen 3 uker fra det tidspunktet melding er kommet fram, om arbeidet kan fortsette og vilkårene for det. Se merknader til § 7 Uttalelser om kulturminner lenger ned i rundskrivet.

Den som gjennomfører tiltaket, er ansvarlig for eventuelle skader på automatisk fredete kulturminner. Dette følger av bestemmelsene i kulturminneloven § 3. Dette gjelder selv om kommunen har gitt tilsagn om tilskudd.

Naturmangfold

Naturmangfoldloven har bestemmelser om bærekraftig bruk og prinsipper for offentlig beslutningstaking. Kommunen skal vurdere de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12. Det skal gå fram av tilskuddsbrevet at prinsippene er vurdert og hvordan de ulike hensynene er vurdert og vektlagt. I Agros er det stilt spørsmål som saksbehandleren må svare på om vurderinger etter naturmangfoldloven. I tillegg kan det være nyttig å vurdere om det er:

- prioriterte arter eller utvalgte naturtyper i området
- registrert trua eller nær trua arter eller naturtyper i området

- andre registrerte biologiske verdier i området (eventuell egen kartlegging i kommunen)

Naturtyper, arter og kulturlandskap er registrert i [Naturbase](#) i tillegg til at artsobservasjoner ligger i [Artsdatabankens artskart](#). Trua arter og naturtyper er listet opp i [Norsk rødliste for trua arter](#) og [Norsk rødliste for trua naturtyper](#).

Avrenning

Ved drenering skal det tas hensyn til risiko for forurensning av vann og vassdrag. Fare for erosjon og avrenning av jord og næringsstoffer må vurderes med hensyn til vannkvalitet i nedenforliggende vann og vassdrag. Vannforskriftens bestemmelser og godkjente regionale vannforvaltningsplaner skal legges til grunn for kommunal og statlig planlegging og virksomhet. Det må særlig utvises varsomhet nær sårbare vannforekomster som er i risiko for ikke å nå miljømålene. Informasjon om vannforvaltning og godkjente vannforvaltningsplaner ligger i [vannportalen](#). Informasjon om tilstand i de enkelte vannforekomstene ligger i [vann-nett](#).

Drenering vil normalt ha en positiv effekt på risiko for forurensning fordi tiltaket reduserer overflateavrenning og risiko for erosjon på jorder og i bekkekanter. Imidlertid vil mer av næringsstofftapet skje gjennom dreneringene. Drenering vil normalt gi raskere avrenning etter nedbørperioder og kan medføre raskere flomtopp i små bekker/vassdrag.

Dersom dreneringen kan påvirke vannkvaliteten negativt, bør kommunen vurdere å stille spesielle krav. Dette kan omfatte sikrings- eller rensiltak som f.eks.:

- spesielle krav til hydrotekniske tiltak som avskjæringsgrøfter, tilstrekkelig antall kummer for overflatevann, sikringstiltak ved kummer og utløp, kumdammer, m.m.
- rensiltak for drenevannet før det når vann og vassdrag, som f.eks. vegetasjonssoner, andre former for filter (leca o.l.), kumdammer og fangdammer
- gjenåpning av bekkelukkinger som kan bidra til bedre økologisk rensing av drenevannet
- sikringstiltak som følge av eventuelt raskere avrenning eller økte vannmengder

3. ledd – Påbegynte tiltak før innvilgning av tilskudd

Det kan ikke gis tilskudd til tiltak som er påbegynt før kommunen har innvilget tilskudd, fordi disse tiltakene ikke har blitt vurdert opp mot forskriftens vilkår.

Til § 4 Beregning av tilskudd

1. ledd – Tilskuddssatser, tilskuddsareal og avgrensning mot SMIL

Tilskuddet utgjør 2 000 kroner per dekar for systematisk grøfting, profilering og omgraving. Ved annen grøfting (usystematisk) for å drenere mindre deler av skiftet og avskjæringsgrøfting er tilskuddssatsen 30 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 2 000 kroner per dekar berørt areal.

Tilskuddsarealet er det arealet som direkte påvirkes av tiltaket og som blir drenert, og ikke det omkringliggende arealet. Dersom en mindre del av et skifte dreneres systematisk, skal bare denne delen av skiftet legges til grunn for tilskuddet. For annen, usystematisk grøfting må kommunen vurdere hvor stort areal som dreneres. Et utgangspunkt for vurderingen kan være normal grøfteavstand i området.

Det er vanlig å kombinere systematisk grøfting med avskjæringsgrøfter. Drenering av et areal omfatter også nødvendige avskjæringsgrøfter. Kommunen må være oppmerksom på at det ikke kan gis dobbelt tilskudd i slike tilfeller. Tilskuddet skal begrenses til maksimalt 2 000 kroner per dekar berørt areal.

Tilskuddet er knyttet til det omsøkte tiltaket og det arealet søker har stedfestet i kart vedlagt søknaden. Dersom søker ønsker å endre det omsøkte tiltaket eller plasseringen av grøftearealet, må kommunen godkjenne dette.

Hydrotekniske tiltak i SMIL og drenering

Både tilskudd til drenering av jordbruksjord og deler av tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) omfatter «hydrotekniske tiltak». De to ordningene har imidlertid ulike hovedformål. Ved innvilgning av tilskudd til drenering, skal alle forhold som hører med til drenering inngå i kostnadene for drenering, så som gravearbeid, avskjæringsgrøfter, åpne og lukka grøfter, kummer, utløp o.l. Tilskudd til hydrotekniske tiltak under SMIL-ordningen skal først og fremst være utbedring av skader på eksisterende anlegg, utover vanlig vedlikehold for å redusere erosjon og avrenning av jord og næringsstoffer. Dette kan være reparasjon av ødelagte kummer og rørtløp, sikringstiltak, reparasjon av enkelte avskjæringsgrøfter, behov for økt kapasitet på grunn av endrede nedbørsforhold og liknende tiltak.

Til § 5 Søknad og utbetaling

1. ledd – Søknadsfrist og innsending av søknad

Kommunen skal fastsette søknadsfrist. Søknad skal sendes til den kommunen der dreneringsarealet ligger, bestemt av kommunenummeret for berørt landbrukseiendom. Søker kan sende inn én samlet søknad selv om tiltaket berører areal på flere landbrukseiendommer. Dersom tiltaket berører eiendommer i ulike kommuner må det sendes inn én søknad per kommune.

2. ledd – Søknadsskjema

Landbruksdirektoratet har fastsatt elektronisk søknadsskjema. Kommunen bør oppfordre søkerne til i størst mulig grad å benytte den elektroniske løsningen. Dette er også arbeidsbesparende for forvaltningen. Søkere som ikke ønsker å sende elektronisk søknad via Altinn kan få tilsendt papirskjema ved å henvende seg til Landbruksdirektoratet.

3. ledd – Utbetaling, dokumentasjon av gjennomføringen og frist for å gjennomføre og rapportere tiltaket

Søker skal be om å få utbetalt tilskuddet innen fastsatt frist for å gjennomføre og rapportere fra tiltaket. Kommunen må påse at søker har lagt ved påkrevd dokumentasjon:

- grøftekart i samsvar med krav til grøftekart
- faktura fra entreprenør eller andre aktører, som viser hva som er gjort
- kvitteringer for innkjøp av rør og annet materiell

Etter at tiltaket er gjennomført, skal søker dokumentere grøftingen med et grøftekart. Et godt grøftekart vil forenkle arbeidet med å kontrollere, dokumentere og vedlikeholde grøftene i ettertid. Kommunen skal påse at:

- kartet viser målestokk og er mellom 1:1 000 og 1:5 000
- kartet viser grøftene med merking av antall meter og rørdimensjoner for sugegrøfter og samlegrøfter
- kartet viser åpne grøfter med merking av antall meter
- at søker har merket av og angitt koordinater for utløp og kummer i kartet

Kommunen skal utbetale innvilget tilskudd når tiltaket er utført og påkrevd dokumentasjon for tiltaket er godkjent. Det er ikke anledning til å utbetale hele eller deler av tilskuddet på forskudd. For arealer som er dokumentert ferdig drenert, kan kommunen imidlertid utbetale tilskudd, selv om det ligger resterende arealer i søknaden som ikke er ferdig drenert.

For at kommunen skal kunne kontrollere tiltaket, må søker sende melding om avsluttet grøfting til kommunen før jordarbeiding igangsettes. Når kommunen har mottatt melding fra søkeren om at grøftingen er avsluttet, skal kommunen vurdere om de skal kontrollere tiltaket. En eventuell kontroll må skje før jordarbeiding.

Frist for å gjennomføre og rapportere fra tiltaket er tre år fra søknaden ble innvilget. Om tiltaket ikke er gjennomført innen den fastsatte fristen, faller tilskuddet bort. Hvis ikke søkeren følger opp fristen, skal kommunen inndra tilskuddet. Agros har støtte for automatisk inndragning av tilskudd etter at fristen er utløpt.

Kommunen skal etter søknad forlenge fristen med ett år dersom dreneringen er forsinket på grunn av tørke i vekstsesongen 2018.

Dersom deler av tiltaket er gjennomført innen fristen, kan kommunen godkjenne tilskudd for det arealet som er ferdig drenert innen fristen. Fristen kan ikke forlenges. Forskriften inneholder ikke adgang til å søke om dispensasjon. Dersom søker ønsker å fullføre dreneringen på det resterende arealet, må han/hun sende inn ny søknad.

I de tilfellene at kommunen ikke godkjenner hele eller deler av tiltaket, skal kommunen skrive nytt vedtak med klageadgang. Dette kan f.eks. være aktuelt når kommunen ved stedlig kontroll påviser at drenert areal ikke er i samsvar med innvilget søknad eller at tiltaket ikke er tilfredsstillende utført. Kommunen må i slike tilfeller sende ut forhåndsvarsel i tråd med forvaltningsloven § 16 der søker gis mulighet til å komme med en uttalelse innen en nærmere fastsatt frist.

Håndtering av inndratte midler

Kommunen kan disponere inndratte midler i løpet av året på nytt. Udisponerte midler hos kommunene ved årsskiftet vil bli trukket tilbake til fylkesmannen.

Forbruk av midler - Fylkesmannens oppfølging

Fylkesmannen må følge med på forbruket av midler i kommunene og sørge for en aktivitetsfremmende forvaltning av midlene. Fylkesmannen har anledning til å omfordele udisponerte midler i løpet av året i Agros. En slik omfordeling må skje i tett dialog med de berørte kommunene. Endringer i budsjettfullmakter til kommunen må meddeles skriftlig.

Landbruksdirektoratet anbefaler at fylkesmannen innen 1. september hvert år skaffer seg oversikt over kommunenes forbruksprognoser, med forventet sum for innvilgninger, ubrukte midler per 1.september og antatt udisponerte midler ved årsslutt. Kommuner som har behov for mer midler må melde fra om dette til fylkesmannen. Fylkesmannen kan da i dialog med kommunene, vurdere å omfordele den ubrukte ramma dersom midlene kan utnyttes i andre kommuner.

Til § 6 Prioritering av søknader

Dersom søknadspågangen er større enn det budsjettrammen gir rom for, må kommunen prioritere mellom søknadene. Kommunen skal da ta utgangspunkt i formålet med ordningen, dvs. mulig produktivitetsøkning og miljøeffekt av tiltaket. Kommunen skal vektlegge muligheten for økt jordbruksproduksjon og hvorvidt tiltaket reduserer risikoen for erosjon og overflateavrenning til sårbare vannforekomster. Kommunens vurdering skal gå fram av vedtakene, særlig dersom søknaden avslås på grunnlag av en slik prioritering.

Til § 7 Uttalelser

Dersom tiltaket kan berøre automatisk fredete kulturminner, skal kommunen innhente uttalelse fra fylkeskommunen/Sametinget. I enkelte saker kan det være nødvendig med en arkeologisk registrering før fylkeskommunen/Sametinget kan uttale seg endelig. Om søknaden omfatter mindre enn 100 dekar, regnes tiltaket i denne sammenhengen som et mindre, privat tiltak og staten dekker alle utgifter til arkeologiske undersøkelser. Fylkeskommunen/Sametinget skal uttale seg endelig i saken innen tre måneder fra de har mottatt søknaden.

Dersom tiltaket er i konflikt med automatisk fredete kulturminner og det ikke er gitt dispensasjon for å gjennomføre dreneringen, vil søknad om tilskudd til drenering også bli ansett som søknad om dispensasjon etter kulturminneloven. Fylkeskommunen/Sametinget vil da innhente endelig avgjørelse fra Riksantikvaren.

Til § 8 Opplysningsplikt og kontroll

1. ledd – Nødvendige og relevante opplysninger

Søker plikter å gi nødvendige opplysninger som kommunen og fylkesmannen trenger for å forvalte ordningen. I nødvendighetskriteriet ligger det at opplysningsplikten ikke er ubegrenset og at forvaltningen bare kan kreve relevante opplysninger. Dette kan typisk være grunnlagsmateriale for å kunne fatte vedtak om tilskudd, og dokumentasjon som muliggjør en effektiv kontroll av om utbetalingen er i samsvar med forskriften og vilkårene i tilskuddsbrevet.

2. ledd – Kontroll av tilskuddet

Forvaltningen er ansvarlig for å gjennomføre tilstrekkelige kontrolltiltak for å sikre at tilskuddet nyttes i samsvar med forutsetningene. Det kan være aktuelt å kontrollere foretakets bokføring, korrespondanse og oppteget som vedkommer tilskuddet, jf. pkt. 6.3.8.2 om kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker, i «Reglement for økonomistyring i staten». Landbruksdirektoratet antar at det sjelden vil være behov for at forvaltningen krever at revisor bekrefter opplysningene.

3. ledd – Stedlig kontroll

Kommunen og fylkesmannen kan foreta stedlig kontroll hos foretaket, som må legge til rette for å gjennomføre kontroll. En stedlig kontroll skal følge bestemmelsene i forvaltningsloven § 15. Ved en slik kontroll bør forvaltningen bl.a.:

- se etter at tiltaket ikke er påbegynt før kommunen har innvilget tilskudd
- se etter at aktuelle miljøhensyn er ivaretatt
- se etter at drenert areal eller løpemeter grøft er i samsvar med innvilget søknad
- se etter at tiltaket er utført i samsvar med søknaden som lå til grunn for innvilget tilskudd
- kontrollere kummer og utløp
- kontrollere bilag for kostnader med dreneringen inkludert materialer og arbeid

Til § 9 Retting av feilutbetalinger

Ved retting av feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller ved krav om tilbakebetaling fra tilskuddsmottaker, må kommunen eller fylkesmannen vurdere om det er nødvendig å gjøre om det opprinnelige vedtaket, jf. forvaltningsloven § 35.

Etterbetaling er først og fremst aktuelt hvis forvaltningen har utbetalt for lite tilskudd og årsaken til feilutbetalingen skyldes forhold hos forvaltningen. Dersom tiltakshaver har fått utbetalt for lite tilskudd på bakgrunn av feil oppgitte opplysninger i søknaden, vil mottaker som hovedregel ikke ha krav på etterbetaling. Dette gjelder selv om mottaker ville ha mottatt et høyere tilskuddsbeløp, om søker hadde gitt riktige opplysninger i søknaden.

Hvis mottaker har fått utbetalt for mye tilskudd, skal kommunen eller fylkesmannen som hovedregel kreve at mottaker betaler tilskuddet tilbake. Dette gjelder uavhengig av om feilen skyldes forhold hos forvaltningen eller mottaker, og selv om mottaker har innrettet seg i god tro. Hvis utbetalingen er i tråd med det opprinnelige vedtaket om å gi tilskudd, må forvaltningen først omgjøre dette, jf. forvaltningsloven § 35. Før forvaltningen kan fatte vedtak etter denne bestemmelsen, skal tilskuddsmottaker varsles og gis anledning til å uttale seg innen en nærmere angitt frist, jf. forvaltningsloven § 16. Agros skal benyttes for å sende vedtaksbrev og faktura ved krav om tilbakebetaling.

Til § 10 Avkorting

Avkorting innebærer at forvaltningen reduserer tilskuddet som foretaket ville fått beregnet dersom det hadde søkt korrekt. En eventuell avkorting kommer i tillegg til oppretting av de uriktige opplysningen i søknaden, eller den effekten opplysningene har hatt på utbetalingen.

Om foretaket har opptrådt uaktsomt eller forsettlig og mottatt tilskudd uten å være berettiget til det, kan forvaltningen avkorte hele eller deler av tilskuddet. I de tilfellene at foretaket har handlet i aktsom god tro, kan ikke forvaltningen avkorte tilskuddet. Forvaltningen skal imidlertid stille strenge krav til foretakets aktsomhet. Kommunen skal – som et klart utgangspunkt – avkorte tilskuddet når foretaket har opptrådt klanderverdig. I vektleggingen av forholdsmessigheten mellom berettiget tilskudd og avkortingens eventuelle størrelse, må kommunen vurdere:

- graden av skyld
- overtredelsens størrelse og alvorlighet
- overtredelsens varighet

I nr. 1 framgår at forvaltningen kan avkorte tilskuddet dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknad, rapportering eller på annen måte, som har eller ville dannet grunnlag for urettmessig utbetaling av tilskuddet.

I henhold til nr. 2 kan også forvaltningen avkorte tilskuddet dersom foretaket driver eller har drevet sin virksomhet i strid med regelverk for jordbruksvirksomhet. Dette må være fastslått i forvaltningsvedtak eller dom. Det er kun ved overtredelse av regelverk som har nær tilknytning til produsentens utøvelse av jordbruksdrift, at forvaltningen kan avkorte tilskuddet. Avkorting av tilskuddet med hjemmel i nr. 2 bør forbeholdes grove og eller gjentatte regelverksbrudd. Dette vil i hovedsak være aktuelt der det ved overtredelsen av regelverket er utvist uaktsomhet eller forsett.

Til § 11 Innkreving av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp mv.

1. ledd – Tilbakebetaling og motregning som følge av vedtak om tilbakebetaling eller avkorting

1. ledd fastslår at tilbakebetalingsbeløp, jf. § 9, eller avkortingsbeløp, jf. § 10, kan kreves tilbakebetalt eller motregnes i senere tilskuddsutbetalinger. Selv om forskriften sier kan, er hovedregelen at beløpet skal kreves tilbake.

Tilbakebetalings- og avkortingsbeløp kan også motregnes i senere tilskuddsutbetalinger til foretaket. Motregning betyr at vedkommende betaler sin egen forpliktelse samtidig som vedkommende inndriver sitt krav. Motregning er kun en oppgjørsmetode, og kommunen trenger kun å sende en melding (erklæring) til foretaket om at motregning vil bli iverksatt. Det er ingen spesielle formkrav til hvordan kommunen skal utforme erklæringen. Kommunen skal melde slike motregninger til Landbruksdirektoratet, som registrerer disse.

2. ledd – Krav fra offentlig myndighet som utspringer fra foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i tilskuddsutbetalinger

Dersom foretaket f.eks. er ilagt tvangsmulkt for brudd på annet regelverk fra foretakets jordbruksvirksomhet, kan denne inndrives gjennom motregning i tilskudd til drenering. Motregning iverksettes ved at forvalter av særregelverket henvender seg til kommunen og begjærer motregning. Hele eller en del av tilskuddet går da ikke til utbetaling til foretaket, men overføres til forvalter av særregelverket til dekning av dennes krav mot foretaket.

Kommunen må kontrollere at tilknytningen mellom kravene er nær nok, altså om statens krav på foretaket «utspringer fra foretakets jordbruksvirksomhet».

Kommunen skal melde slike motregninger til Landbruksdirektoratet.

3. ledd – Renter ved feilutbetaling

Forvaltningen kan kreve renter tilsvarende den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrenten. Når foretaket har vært i god tro om feilutbetalingen, skal ikke forvaltningen legge til renter på tilbakebetalingskravet. I de tilfellene hvor mottakeren burde ha forstått at tilskuddet måtte betales tilbake, skal mottakeren betale renter fra da vedkommende mottok tilbakebetalingskravet. Der mottakeren har vist grov uaktsomhet eller forsett, kan forvaltningen kreve renter fra utbetalingstidspunktet for det urettmessige tilskuddet.

Til § 12 Administrasjon og klage

1. ledd – Kommunen skal veilede søker og fatte vedtak i ordningen

Kommunen er det forvaltningsorganet som er nærmest søker og som må bidra til å veilede søker, jf. forvaltningsloven § 11. I den forbindelse bør kommunen gjøre søkeren oppmerksom på forhold som kan medføre at tiltaket kan komme i konflikt med annet regelverk som f.eks.:

- dersom tiltaket krever dispensasjon fra plan- og bygningsloven
- kommer i konflikt med bestemmelsene i kulturminneloven
- tiltaket er meldepliktig etter naturmangfoldloven
- tiltaket berører vassdrag etter vannressursloven
- tiltak som gjelder forurensningsforskriften kapittel 4

Kommunen har ansvar for at saken er så godt opplyst som mulig når vedtak fattes, jf. forvaltningsloven § 17 første ledd. Dette innebærer at kommunen, dersom det er grunn til det, må vurdere om tiltaket kan komme i konflikt med overnevnte regelverk. Ved at kommunen forvalter både søknader etter SMIL-ordningen og tilskudd til drenering, kan det bidra til økt måloppnåelse ved å se virkemidlene i sammenheng.

I «Reglement for økonomistyring i staten» er det gitt bestemmelser om forvaltning av tilskuddsordninger. Kommunen skal bekrefte tilsagn om tilskuddsbeløp på grunnlag av innvilget søknad med et tilskuddsbrev, som sendes gjennom Agros. Dette er et enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Tilskuddsbrevet skal inneholde:

- formål og hva slags tiltak tilskuddet forutsettes benyttet til
- tilskuddsbeløp
- utbetalingsordning
- frist for gjennomføre og rapportere fra tiltaket og eventuelle andre vilkår som settes for bruken av midlene
- vilkår om å melde oppstart av dreneringsarbeidet til kommunen, slik at kommunen kan føre tilsyn med arbeidet
- henvisning til kulturminnelovens bestemmelser om stans av arbeidet ved funn av kulturminner
- krav til rapportering og dokumentasjon på gjennomføring av tiltak, jf. § 5, 3. ledd. Tilskudd blir ikke utbetalt før arbeidet er dokumentert gjennomført. Kart er en del av denne dokumentasjonen
- krav til søkeren om å legge ved et grøftkart, som viser faktisk plassering av grøfter og andre dreneringstiltak, til kommunen, etter at arbeidet er avsluttet
- vilkår om å sende melding om avsluttet grøfting til kommunen før jordarbeiding igangsettes, for at kommunen skal kunne kontrollere tiltaket
- kontrolltiltak som kan bli iverksatt, med henvisning til § 8 i forskriften
- mulige reaksjonsformer dersom mottaker ikke opptrer i samsvar med forutsetningene for tilskuddet, med henvisning til §§ 9-11 i forskriften
- opplysning om klageadgang, med henvisning til § 12 i forskriften

I tilskuddsbrevet bør kommunen gjøre søkeren oppmerksom på at innvilgning av tilskudd ikke innebærer at tiltaket er godkjent med hensyn til annet regelverk. Før gjennomføring av tiltaket må derfor søker gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser i andre lover og forskrifter, f.eks. plan- og bygningsloven, kulturminneloven, naturmangfoldloven, vannressursloven og forurensningsforskriften.

Agros benytter en mal som sørger for at de fleste av disse punktene blir ivaretatt. Kommunen er imidlertid ansvarlig for helheten i vedtaksbrevet og at forhold knyttet til det aktuelle tiltaket er tilstrekkelig beskrevet.

2. ledd – Klage på vedtak

Fylkesmannen er klageinstans for vedtak fattet av kommunen. Klagefristen er tre uker fra søker mottok vedtaket, jf. forvaltningsloven §§ 28-29. Søker skal adressere klagen til fylkesmannen, og sende den til kommunen for ny vurdering. Kommunen vurderer hvorvidt de selv omgjør sitt eget vedtak, jf. forvaltningsloven § 35. Dersom kommunen imøtekommer klagen fullt ut, skal ikke kommunen sende klagen til fylkesmannen. Om kommunen bare delvis eller ikke tar klagen til følge, skal kommunen uttale seg om klagen og sende den til fylkesmannen for endelig avgjørelse.

Et eventuelt nytt vedtak i saken skal gjøres gjennom «fatte nytt vedtak – funksjonen» i Agros.

Avsluttende kommentar

Landbruksdirektoratet har utarbeidet elektronisk søknadsskjema som er tilgjengelig i Altinn og på vår nettside. Aktuelt [regelverk og lenker til faglige publikasjoner og nettsider er tilgjengelig på vår nettside.](#)

Det er ingen dispensasjonsbestemmelser i forskriften og det kan derfor aldri dispenseres fra regelverket.

Landbruks- og matdepartementet informerte om tilskuddsordningen i [høringsbrev](#) og [fastsettelsesbrev fra Landbruks- og matdepartementet](#) da den ble innført i 2013. Disse dokumentene kan være nyttige kilder til tolkning av bestemmelsene i forskriften ved siden av rundskrivet og Agros.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Kaja Killingland
fung. seksjonssjef

Nanna Bergan
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.